

ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА МЪСТНАТА ИНДУСТРИЯ ВЪРХУ ЦЕНИТЪ НА ЧУЖДЕСТРАННИТЪ ФАБРИКАТИ

Общеизвестно е, че индустрията въ всѣка страна се характеризира съ това, че създава по-бързо отъ рѣчния трудъ и отъ домашното производство нови материални блага; облагородява мѣстнитѣ и чуждестраннитѣ сурови материали и ги превръща въ фабрики съ по-голямъ стойностъ; разкрива нови области за използването на народния трудъ; дава препитание на заетитѣ въ нея лица; разнообразява стопанския животъ въ страната и го прави по-устойчивъ при неочаквани сътресения; следи напредъка на техниката и насажда всички нови придобития и усъвършенствувания въ областта на производството; дава на консуматора по-доброкачествени, по-изобилни и по-евтини продукти, отколкото това може да стори рѣчниятъ трудъ и примитивното домашно производство; снабдява пазара съ по-разнообразни продукти и съ това развива и облагородява вкуса и нуждитѣ на консуматора; служи като твърда опора на държавната отбрана и въ случай на нужда ѝ дава това, което е потребно за защита на държавата и интереситѣ на народа; поощрява спестяванията и раздвижва капиталитѣ въ страната; стреми се къмъ самостоятелностъ и по-широко използване на явнитѣ и скрититѣ народни богатства; спомага за разнообразяването на селското стопанство и за по-доходното използване на народния трудъ и пр.

Но на малцина е известно, какво огромно влияние оказва индустрията на всѣка страна върху ценитѣ, по които се предлага въ страната чуждестранното производство; какъвъ регулаторъ се явява собствената индустрия при оферирането на чуждестраннитѣ фабrikати.

Въ следващитѣ редове ще се постараемъ, въоръжени съ данни отъ нашата действителностъ, да посочимъ на читателитѣ, какво въздействие е оказала и продължава да има нашата индустрия върху ценитѣ на продаванитѣ въ страната ни чуждестранни фабrikати.

Класически остава примѣрътъ съ галошитѣ. Преди години чуждестраннитѣ галоши, напр. мѣжкитѣ № 40, се продаваха по 300—350 лева чифта. Днесъ сжщитѣ га-

лоши се продаватъ по 130—160 лева. При това обаче, трѣбва да се има предвидъ, че презъ 1926 г. митото на чифтъ галоши, които тежатъ около 900 гр., е било 27 лева, а презъ 1936 г. то е вече 52 лв. Явно е, че това спадане въ цената на галошитѣ, което се е проявило най-силно презъ 1930 година, съвпада съ времето, когато мѣстнитѣ фабрики пустнаха своето производство на галоши. Чуждестранната конкуренция веднага се нагоди къмъ ценитѣ на мѣстнитѣ фабрики съ тайната надежда, че тия фабрики нѣма да издържатъ дълго време, ще спратъ производството си, и за чуждестраннитѣ фабрики пакъ ще се върнатъ хубавитѣ възможности да продаватъ на високи цени, неопаскоявани отъ никого.

Чуждестранниятъ американъ (каботъ) се продаваше по 22—24 лв. метъра, а сега чехскитѣ, италианскитѣ и английскитѣ фабрики сж готови да ни доставятъ сжщитѣ каботи и по 9—10 лв. метъра. Но нека се опитаме да спремъ мѣстното производство на каботъ и ще видимъ, дали ценитѣ, по които чужденцитѣ предлагатъ днесъ своитѣ произведения, нѣма незабавно да се най-малко удвоятъ.

Презъ 1930 г. английската предачница „Кромптонъ“ предлагаше въ България прочутата си прежда по 12 пенса либрата, до като оферираше сжщата стока въ Ромъния по $13\frac{3}{4}$ пенса, тъй като въ страната ни имаше мѣстни памучни предачници, а Ромъния нѣмаше такива.

Чуждестранниятъ сапунъ за пране се продаваше презъ 1926 година по 40—43 лв. кгр., а днесъ изчезна съвършено отъ нашия пазаръ, защото мѣстниятъ сапунъ, който не е по-долнокачественъ отъ чуждестранния, се продава на едро по 14 лева килограма. Внася се отъ Англия малко „Сънлайтъ“, но само на компенсация срещу износъ на розово масло. Явява се въпросъ, дали бихме могли да изнасяме въ Англия розовото си масло, ако се нуждаехме да внасяме на всѣка цена сапуна „Сънлайтъ“, или ще трѣбваше да отнасяме на английския пазаръ, подобно на колония, нашитѣ сурови материали и то на безценица.

Общоевропейскиятъ картелъ на фабри-